

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v dijaškem
semenišču (Knaben-
seminar.)
Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

Slovenski GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopis.
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice, če
se natisne enkrat 8 kr.
dvakrat . . . 12 „
trikrat . . . 16 „

Cesarjeva petdesetletnica.

Slovenci vseh pokrajin obhajali so mogoče svečano petdesetletnico svojega cesarja Franca Jožefa I., tudi na Štajerskem. To spričuje nam mnogo dopisov, izmed katerih pa danes moremo objaviti le sledečega iz Dobrne. „Rojstni dan cesarjev je praznik avstrijskih narodov. Vedno zvesti državljani so prepričani, da srce vladarjevo gorko bije za blagor podložnikov bodi si kterega koli jezika in stana. Zavoljo tega radostno ali obžalovalno sočutje rodoljubne duše razodevajo svojemu očetovskemu vladarju o vsakej dotičnej okoliščini. Kar se posebič tiče našega skromnega kraja, zamogel si v torek zvečer videti razsvetljena okna in zastavami okinčana poslopja, a rakete so frčale visoko v gosti zrak vkljub neprijaznemu vremenu. Dež je okoli 8. ure prizanesel samo toliko, da je bakljada nevznemirjevana prevalila pot od blizo cerkve do toplice. Semkaj prispevši je godba na prostem zasvirala cesarsko pesem; po tem se je pa morala pomakniti pod streho. Ob 10. uri je bil sklep večerne slavnosti. Sledeči dan se je ob devetih vršila slovesna služba božja, pri kojeh je sodelovala tukajšnja godba pak pevkinja cesarskega gledišča na Dunaji, ki sedaj biva na počitnicah pri svojem stricu; po darovanji je latinski popevala molitvo „Češčena Marija“. Na griču, cerkvi nasprotnem, pokali so možnarji oznanovaje poglavitne dele sv. meše, ki so jo peli kn. šk. duh. svetovalec, vč. gosp. Gajšek. Pri sv. opravilu bil je navzoči papežev tajni komornik in c. kr. dvorni kaplan Msgr. Filip, vojaški župnik Frank, cesarjev pobočnik ali „flügeladjutant“ grof Wolkenstein-Trostburg; ruski general iz Petrograda baron Min-kvič, veliko drugih osebnostij vojaškega in državljanskega stana, občinski in šolski odbor, topliški uradniki, učitelji z učenci, razven tega številno ostalih pobožnikov domačih in ptujih gostov-topličarjev obojega spola, da so cerkveni prostori bili do cela napolnjeni. Po odpevanju „zahvalnej“ in „cesarskej“ pesmi smo ob 10. uri zapustili hišo božjo ter se podali v občinsko in šolsko poslopje,

kjer so se delili milodari. Pred kratkim je namreč domoljubna hrvatska grofica Draškovičeva zasledila misel, da bi dne 18. avgusta kazalo storiti kakšno izredno dobro delo. V ta namen je naprosila nekatere gospé in gospodične, ki so vešče petju in glasbi, da bi enkrat priredile večerno zabavo. To se je zgodilo. Pri tej priložnosti je skupila čistih 95 fl. 30 kr. Znesek izročila je občinskemu odboru, ki je potem sklenil 50 fl. založiti, a ostalo med vbožce razdeliti, to pa deloma v denarji deloma jim se pa nakupi oblačilo. Dalje! Ne davno je ravnateljstvo pri toplici priredilo tombolo v korist šolske mladeži. Na ta način se je nabralo 182 fl. 40 kr. Od tega je vodstvo poklonilo 50 fl. v blagajnico za vboge. Tako je sedaj 100 fl. za hranilnico. Po sv. meši so se tudi otroci vrnili v šolo, kjer so ponavljali cesarsko pesem, a oglasili se še z nekaterimi drugimi. Šolcem se je skratka razložil pomen današnje svečanosti ter sporazdelilo nekoliko iztisov knjižice „Augusta meseca 18. den“. Razven tega dobili so nekaj zagrižljeja, kar je bila priskrbela grofica Stolbergova. Ob poludne je v topliškej dvorani bil skupni obed, pri katerem je ravnatelj gosp. dr. Paltauf nazdravil Nj. Veličestvu, svitlemu cesarju. Napitnico spremljalo je gromenje možnarjev, kar je pa kmalo začel nadaljevati blisek in grom med močno lijavico. Zvečer so se lahke noge izurjenih plesalcev vrtele dolgo v noč. Tako smo primerno obhajali rojstni dan presvitlega cesarja. Dal Bog, da bi se vse pravične danes razodevane želje srečno spolnile!“

Gospodarske stvari.

Pokončevanje švabov, šurkov, žoharjev in pukožev.

M. Da so švabi, šurki, žoharji, pukoži silno sitni in nadležni, ktera gospodinja, ki je to nadlogo že skusila, bi tega ne hotela potrditi? Pomočkov zoper tako nesnago se tudi priporoča mnogo in mnogo, vendar pa je njihova poraba tudi dosti od kraja in pfoštora odvisna, iz kterega se črni nadležniki pregnati imajo. Če so ljuknje po hlevih

in se ta mrčes po dne skriva tako, da se vidijo in da se more do njih, navadno so tam najrajši, kjer je najtoplejše, se v nje napiše perzijanske štupe zoper mrčes, kar se najlagljeje s kako drobno cevico zgodi in ljuknje se potem ali z apnom ali pa z gipsom ali malcem zamažejo. Ako se ne da zagnati, iz katerih ljukenj prihajajo ali če so ljuknje z omarami, škrinjami ali kakor bodi zastavljene in če so sploh take, da se gori povedani pomoček ne more rabiti, tako je treba črnuhe v mesecih juniji in juliji, ko najbolj na videlo prihajajo, s kako vodo ali s kakim vabilom iz skrivališč izvabiti, potem pa jih ali z nogami poteptati ali s kakim širokim orodjem pobiti. Seveda mora lovec okreten in nagel biti, inači mu zverjad vsa uide. Kot vabilo služijo dobro zvečer po tleh položene vlažne cunje, pod ktere se jih trumama nabere. Treba je potem samo po cunjah krepko teptati in vsi pod njih čepeči švabi se pomučkajo. Ob 11. zvečer se glavni lov na žoharje počne, ki ga je treba več večerov zaporedoma ponavljati.

Kjer razmere pripuščajo t. j. kjer domača perotnina do mrtvih švabov ne pride, in kjer se ni bati, da bi mrtvi švabi v kako jedilo pocepali, tam jih je mogoče tudi zastrupiti, kar se najlagljeje s testom z fosforom in s kako sladko stvarjo, medom, cukrom, sirupom namesenim zgodi. To sredstvo se zvečer na mestih, kamor švabi pridejo, nastavi, zjutra se mora pa spet skrbno preč vzeti in previdno hraniti, da se nesreča ne zgodi. Tudi prepriha švabi ne morejo trpeti.

Muhe v hlevih in kako jih pregnati.

M. Da preganjanje muh iz hlevov kaj izda, je pred vsem drugim na prvem mestu snažnosti na dvorišči, v hlevu in pri živini treba. Najprej ne sme nič, kar bi muham hrano podajalo, po raznih mestih raztrošeno biti. Ostanki jedil, sadja, živalski izločki, pomije in vse take podobne stvari se morajo skrbno odstranjevati in zagrebati. Če ima hlev lesene stene, tako se morajo te z lugom vmivati in namakati. Kar gnoju in kompostu hasni, vse to je muham na kvar, toraj potrošanje gnoja z gipsom, polivanje z vitriolom, potrošanje s prstjo, steptavanje, obsenčavanje in zmerno zamakanje. Solnčna svetloba se mora, dokler je najhujša vročina po dne, od hleva odravačati po zastorih, deskah, vejevji itd. Dalje je treba v hlevih limance razpotekniti, skledice s cukrovo sladko zastrupljeno vodo razpostaviti, vendar pa da živina ne more do nje. Na Laškem pod hlevnim stropom razpotezajo za prst široke bele lanene trake, ki so s kako zastrupljeno barvo pobarvani, na ktere se muhe rade po noči vsedajo. Oni deli trupla pri živini, ki so muham najbolj izpostavljeni in kamor se najrajše vsedajo kamor pa rep in drugi udje ne segajo, se morejo večkrat s stančanim lavorikovim oljem pomazati, ktere ga olja se muhe ogibljejo. Najmarljivejše pokončevavke muh so lastavice. ktere je treba na vsak način vabiti, da se pri hiši nastanijo in gnjezdijo.

M. Kako pravi od ponarejenega putra razločiti. Ako se puter zavreje, se pri ponarejenem vidi, da se le celo malo peni, prav neredno vreje, močno poka in čez posodo škrka. Maščoba, kar nje je v putru, obdrži naravno putrovo barvo, kar pa je sira in sirske delov, postane nekakšno rujavo in se v kepah posode poprijema. Pristni puter, kedar zavreje, se močno peni, redno vreje, le rahlo poka in ravnomerno žolt postane.

M. Čreslo pospešuje špargeljno rast. Čreslo, kakoršno porabljeno iz strojarij pride in večidel kam zavreže, je za špargeljno grede dobro gnojivo, da špargelj lepo in krepko raste. V Argentelu blizu Pariza, kjer mnogo in lepega špargeljna pridelujejo, potrošajo špargeljno grede s strojarskim čreslom in vspeh je res tak, da se vrtnarji s svojim pridelkom hvalijo. Špargelj skoraj za 14 dni prej požene in dosti debelejši in okusnejši postane, ko pa oni iz gredic, ktere se na navadni način obdelujejo.

Dopisi.

Iz Celja. (Okrajni zastop celjski, letina, nesreča). Dne 19. avgusta imel je okrajni naš zastop svojo sejo, pri kateri so se obravnavale med drugimi sledeče zadeve: 1) V okrajni šolski svet se je volil po večini glasov gosp. Hausenbichler iz Žalca. Mož je pošten narodnjak in Slovenci se imamo veseliti te volitve. 2) Vbožnim Frankolčanom se je razdelilo 300 fl. 3) Požarnim stražam v Št. Petru, v Vojniku in Žalcu se je dovolilo po 50 fl. 4) Občini Gotoveljski se je dalo 70 fl. v pomoč za zidanje 3 mostov. 5) Sporočalo se je o proračunu za okrajne potrebe leta 1880. 6) Volil se je odsek, da preišče račun okrajne blagajnice leta 1879. 7) Odobrila se je volitev dveh novoizvoljenih okrajnih zastopnikov. To bi bilo vse v redu. Opozoriti pa imamo vendar okrajne zastopnike, naj konec storijo grdi nemškutariji, ki se šopiri pri tem uradu. Večina okrajnih zastopnikov je vrlo narodna; uraduje se pa pri okrajnem zastopu izključljivo v nemškem jeziku. Vabila k sejam itd. se trdim Slovencem, ki visoko učenih izrazov na primer: „pto fruktifikation“ kar nič ne razumevajo, pošiljajo samo v nemškem jeziku; razgovarja se pri seji le v nemškem mnogoterim nerazumljivem jeziku, zapisniki se pišejo zopet le v ptujem jeziku itd. itd. Dragi tovarši: tu bo treba spremembe! Če plačujemo Slovenci davke, imamo menda tudi pravico tirjati, da se nam pošiljajo dotična pisma itd. v domačem jeziku, da nam ne bo treba letati okrog ter iskati tolmačev. V omenjeni seji se je tudi določila kazen 5 fl. vsakemu odborniku okrajnega zastopa, kateri neopravičeno od napovedane seje izostane ali nepozno pride. Prav tako! Kaj pa, ali hočete tako kazen iztirjevati tudi od tistih odbornikov, kateri ne razumejo v nemščini pisanega povabila? Gotovo ne! Dakle: bodite razumni in srčni zastop-

niki slovenskega ljudstva, katero Vas je volilo v okrajni zastop! Vled vednega deževja gnjuje po njivah krompir in fižol; tudi otava se ne more spraviti. Kaj bo? se ljudstvo poprašuje vse tužno in plašno. Mili Bože naj nam pomaga! — Ko so pretečeno saboto zvečer na celjskem kolodvoru z voza zlagali les, pade velik hloed 14letni hčerki tukajšnjega kolodvorskega čuvaja Skokan-a, ktera je zraven voza pobirala treske, tako nesrečno ob glavo, da kmalu potem dušo izdahne.

Od sv. Petra pri Radgoni. (Razne novosti). Letino imamo povprek še precej dobro, ozimna se je kaj vrlo obnesla, posebno pšenica, ktere mnogi več namlatijo, kakor se je sprva nadejalo, tudi rž in ječmen nista zaostala in slobodno s hvaležnim srcem rečemo: hvala Bogu! da smo vse poljske pridelke v lepem vremenu, in še pred točo pod varnost spravili. Nastala je 30. julija huda ura; proti večeru se pripodijo do nas pogubonosni oblaki, ter nam med dežjem, bliskom in gromom vsipajo točo precejšnje debelosti, ktera je mnogo škode pouzročila, posebno po vinogradih, iz katerih vže ni bilo velike koristi pričakovati, ker komaj so si vinogradi, hudo poškodovani od ostrega zimskega mraza in 21. maja nastale slane nekoliko opomogli, vže zopet jih je grozna toča za 2 leti v reven stan potisnola. Tudi jarina, ktera se lepo kaže, je precej škode po toči trpela, posebno mlada ajda je bila v zemljo zbita, kuruza razčesana, buče natolčene, da zdaj gnjujejo, dalje še je tudi mnogo nezrelega sadovja z drevja poklestila. No, na široko ravno ni segala, najbolj so v naši fari zadeti: Orehoveci, Šratovci, deloma tudi Črešnjevci. Bog pomagaj! Dalje poročam o vremenu, katero se vže od početka avgusta sem neznansko kisló drži. Skoraj vsaki božji dan dežuje, da ni mogoče trave iz vinogradov spravljati, ker se nič ne posuši, ampak le segnjije, po zimi bo pa viničarjem, kateri največ sena iz goríc dobijo, klaje za živino pomanjkovalo. Tudi zastran otave, ktero začnejo zdaj pri nas kositi, bo slabo, ako ne bo drugačnega vremena, krompir bode pa bržčas začel v zemlji gnjiti, ker ima uže preveč mokrote. Ni še dolgo tega, kar sta 2 posestnika v sosedni nam Kapelski fari nesrečno in žalostno smrt storila. Eden je padel raz strehe, ter se z vratom nateknil ob nekem žebli, da je v malo urah dušo izdehnil, drugi se je v Muri kopal in utonil. Nesreča toraj nikoli ne praznuje. Smrt sledi človeku zmirom za petami! Konečno še omenim, da sem lani v dopisu iz Radgone v 36. šte. „Sl. Gospodarja“ objavil, kako so nekteri dobrotniki dali v Apačah više Radgone staviti veliko šolsko poslopje; letos imam k temu dostaviti še, da je zdaj omenjeno poslopje vže prav čedno izgotovljeno in da je 5 častitih šolskih sester ondi nastanjenih, ktere vodijo in lepo podučujejo žensko mladež, kakor sem slišal, na veliko zadovoljnost faranov. Dal Bog pri tem blagem in hvalevrednem početji obilnega blagoslova in uspeha! D.

Od Savinje. (Slovenski jezik, šolske zadeve). V „Slov. Narodu“ od 13. avg. se poroča, da se je pri učiteljskem zborovanji v Braslovčah nasvetovalo, naj se šolske kronike v slovenskih krajih slovenski spisujejo, čemur pa baje tamošnji okrajni nadzornik ugovarja s tem, da se šolske kronike le za „izobražene“ pišejo. Jako nedoumen nam je tak izgovor in vedno se našemu jeziku nasprotuje z ugovori, ki so čisto prazni in ničevi. Nemcem in nemškutarjem velja pač povsod zoper rabo našega jezika kak izgovor, če je tudi iz jelševe trte izvit. Prašamo le dotičnega g. nadzornika ali se ne pišejo za nas Slovence šolske kronike, ne smejo li izobraženi Slovenci slovenskih kronik čitati? Ali bodo mar sami izobraženi Nemci hodili v naše slovenske kraje nemških kronik brat? Nemcem smo Slovenci presneto malo mar, ti nas in naš jezik preveč zaničujejo; ker še niti slovenskih plakatov tam ne trpé, kjer tudi Slovenci prebivajo in davke plačujejo. To nas je letos Gradec učil! Mi Slovenci pa zahtevamo, da se šolske kronike slovenski spisujejo. Mi vzdržujemo drage naše šole in se toraj tudi zanimamo za svojih šol zgodovino, ki pa mora biti v našem jeziku pisana. Udje naših krajnih šolskih svetov smo povsem le Slovenci nezmožni nemškega jezika in toraj hočemo imeti slovenske šolske kronike, da zamoremo potem v kakih važnih zadevah v nje pogledati. Nam se je sicer prejšnje čase tudi nemščina v glavo vbijala, pa smo že vse pozabili, ker kmetje nemškega jezika nič ne potrebujemo in lahko brez nemščine polje obdelujemo. Slišimo, da letos pri učiteljskih zborovanjih sestavljajo učne načrte in želimo, da bi nemški jezik opustili in ga zanaprej ne učili v kmečkih slovenskih šolah, kjer ga čisto nič treba ni, naj se naši otroci bolj našega potrebnega domačega jezika, drugih koristnih nauk in pa iz kmetijstva kaj učijo, to je za nas kmetovalce jako potrebno, brez nemškega jezika pa lahko živimo!

Iz Ormoža. (Stanko Vrazova svečanost.) Dne 8. septembra bode, kakor se gotovo nadejamo in če nam mili Bog lepo vreme da, vsakako sijajno in mnogo obiskana. Spored, katerega bomo kesneje priobčili in ki je v glavnih potezah v „Slov. Narodu“ vže priobčen bil, obsega prav za prav 3 dele: svečanost v Jeruzalemu, v Cerovci, pri rojstnem domu pesnikovem i koncert v Ormoži. Peli bodo pri svečanosti ptujski in ljubljanski pevcí in množica hrvačkih, ki se pripeljajo z „Matico“ hrvačko iz Zagreba. Do sedaj prijaviło se je iz Zagreba 150 gostov. Prosimo ter uljudno vabimo, naj se tudi naši p. n. gostje ob pravem časi — naj kesneje do konca tega meseca — prijaviło blagovolé, da zamoremo priskrbeti obed pri svečanosti — table d'hote po 1 fl. 20 kr. — in da zamoremo v posamezna mesta poslati jim izkaznice, da se zamorejo peljati na železnici k svečanosti za znižano ceno; dotično prošnjo smo vže predložili in pričakujemo vsak čas odgovora. Ker

pričakujemo veliko gostov in ker smo zaključili, da se bomo iz Ormoža v Jeruzalem, in iz Cerovca nazaj v Ormož peljali, obračamo se tukaj javno do kmetovalcev našega ormoškega okraja, da nam z vozovi pomagajo ter vožnje ta den prevzamejo. Trebamo pa najmenje 6 prostornih in nakinčanih vozov, kakor se pri nas na primicijah vidijo. Odbor dal bo vsakemu vozniku primerno plačo in pri svečanosti v Cerovci brezplačno tudi nekaj pijače. V to svrhu pa se naj kmetovalci kakor najhitreje pri podpisanem predsedniku oglasijo. Za odbor: dr. Ivan Geršak.

Iz Jurkloštra. (Izabela). Ker mi je znano, da blagi „Slov. Gosp.“ s kakim koristnim dopisom Slovincem rad ustrezaš, blagovoli tudi objaviti: Bilo je leta 1863, ko si je vrli premožni kmetovalec, g. Blaž Topolnik pri Mali nedelji v Radislavcih umislil iz Klosterneburga trto „izabelo“, kojey v nekterih krajih tudi pravijo „hudoletnik“, in to zato, ker tudi o hudih letih pridno rodi. Ta trta se je v tamošnjem kraju toliko priljubila, da so Malonedeljščani vse šume potrebili, nasadili isto trto, in ne najdeš skoraj posestnika, če ga obišeš, da ti nebi z „izabelo“ postregel. Imenovani kmetovalec se nadeja letos, akoravno je tamo toča klestila, še kakih 8 polovnjakov. Ta trta ne pozebe rada, in mislim, zato bi se prilegala posebno tudi semkaj v naš kraj; eden si jo je vže umislil, in kakor slišim, mu vrlo raste. Ta trta je še tem več hvale vredna, ker ne potrebuje nobene posebne postrežbe, raste kot brajda, v goricah kot navaden trs dela pa drugim, kakor sem pri svojem očetu videl, preveliko senco!

Z.

Iz Ptuja. Nedeljo 22. t. m. obhajali so duhovni svetovalec in župnik pri sv. Marku niže Ptuja č. g. Franc Bezjak v krogu svojih prijatlov in ljubljenih ovčic 40letnico svojega dušnega pastirovanja. Radost bila je občna; rano vže naznanjal je dobronabitih možnarov grom daleko na okrog veselje Markovčanov. Lepih zastav, okinčanih dreves, umnih napisov, vsega videl si na izbor. Nebrojna množica zbranega ljudstva spremljala je čast. gospoda obdanega od belih lepo ozaljšanih svatovic v krasnovenčani hram božji, kder so mitronosni ptujski prošt, veleč. g. Mat. Modrinjak, s prisrčnim nagovorom vse navzoče razveselili. Ena bila je želja zbranih vseh: naj milost božja obrani preblagega svečanika najmanje še 10 let, da bi takrat kot zlatomešnik zopet krepki in zdravi kakor danes stopili pred božji altar in veselo zapeli: Gloria in excelsis Deo! Občina Bukovska niže Ptuja izkazala se je posebno še s tem, da je ob tej priliki podelila č. g. župniku častno občanstvo, ter mu dotično imenovanje izročila na krasno izdelani listini. Slava!

Iz Bizelja. (Kuga — bizeljsko vino). Zadnji dopis „od Sotle“ misli, da živinsko kugo v Brežicah delajo. Ali je tarčo zadel? Nek mo-

žicelj je globoko doli na Hrvaškem kravče kupil' je potem sem ter tje po sejnih gonil, dokler ga v Klanjec ne pritira, kjer je maruša od glada in žeje crknola. Hajdi, „kuga mora biti“, in hitro se nekaj dotičnih goved pobije! Storilo se je to na povelje tistih, ki bi radi kaj dobili za svojo gorečnost. Ogromna množica mož se v Zagreb poda ter bansko vlado laži prepriča in sejmi so bili k priči dovoljeni povsod na Hrvaškem, na Štajerskem pa vojšaki — vrli, prijazni fantje — za Sotlo rake, mreže, ščuke, šarane in velike some stražijo za dolg čas, mi pa pri velikih stroških zavoljo kontumacije silo trpimo. Čas je, da se visoka vlada graška Sotljanov spomni in usmili; saj imamo drugih nadlog na cente zadosti. Pri nas hvala Bogu, do sedaj sicer hude ure nismo imeli, ali vina bo le malo, pa še to, kakor se kaže, bo slabo. Kdor še hoče izvrstne bizeljščine dobiti, podvizaj se; znani vinski mešetar mu bo v Brežicah že pokazal, kje se še kakih 3—500 vedrov dobi večletne starine in lanskega.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Petdesetletnico cesarjevo obhajali so narodi avstrijski svečano in navdušeno, da se potuhnjeni mestni laži-liberalci in skrivni puntarji niso upali celó tiho djati, le o dunajskih judovskih baronih beremo, da svojih palač niso hoteli razsvetliti. Tudi iz štajerskih nekaterih mest beremo v novinah, da so se nekateri liberalni gospodje ob predvečernej razsvetljavi odlikovali — s „temo“. „Slov. Narod“ pa poroča, da je v Maribora iz cesarske gimnazije namesto cesarske visela — nemška zastava! To nam je kot neumnost skoraj preveč. Prosto avstrijsko ljudstvo česa takšnega ni zmožno in prav njemu gre toraj cesarska zahvala, katero so svitli cesar po ministru Taaffeji in Tiszaji dali objaviti. — Slovenci so dne 23. avg. v Repnjem na Kranjskem sijajno obhajali 100letnico na rojstni dan Jarneja Kopitarja, veleučenjaka, ki nam je prvo povoljno znanstveno slovnico spisal. Svečanosti udeležili so se najodličnejši Slovenci, med njimi poslanci: dr. Vošnjak, Nabergoj, Einspieler, navdušeno narodni župnik č. g. Božidar Rajč; iz Maribora bila sta navzoča profesorja g. Majciger in g. Brelih. — Postavo zoper ponarejevanje vina so cesar potrdili in bo kmalu proglašena. — Na Dunaji so zgrabili več socijalno-demokratskih rovarjev, prišedših iz Bismarkovine; delili so med ljudi veleizdajskih razglasov. — Magjarski grof Zichy snuje šolsko društvo, katerega je res treba: kajti 600.000 otrok je brez vsakega šolskega poduka; manjka 7000 učilnic. Pravoč je, da bo kmalu vojaška granica združena s Hrvatsko; hrvatski sabor je sklican na 1. sept. v Zagreb. — Vse se čudi nekaterim listom, ki so z vlado v nekšnej zvezi; kajti vedno povdarjajo boj zoper Rusijo, zasedenje Srbije, Bolgarije, Albanije in mesta Soluna ob Egejskem morju. Ali

jim je resnica ali kar lehkovrneže za nos vodijo, to ni prav jasno!

Vnanje države. Sv. oče Leon XIII. so okolo sebe zbrali svoje kardinale ter prvokrat v slovesnem nagovoru branili čast in pravice rimskih papežev zoper napade freimaurerjev, to pa belgijskih. Ti so pri volitvah za 12 glasov zmagali in delajo na vse kriplje, kako bi tamošnje katoličane razkristijanili. Freimaurerski ministri so krščanski nauk iz vseh šol odpravili, papeževega nuncijskega ali poslanika iztirali, belgijskega pri papeži nastavljenega pa pozvali nazaj, ker ta niso hoteli pa tudi ne mogli vrlih belgijskih škofov karati, ker se freimavrerjem hrabro ustavljajo. Papež so freimaurerje obsodili, škofove belgijske in vernike pohvalili. — Bismark je za toliko od kulturne borbe odjenjal, da smejo provizorji brez kazni meševati, krstiti in spovedovati. Nemčijo tarejo zaporedne nesreče, nalivi in slaba letina; samo rži bodo morali od inod kupiti za 30 milijonov centov. Jako iznenadilo je pa svet, da Bismark tiho dene, ko se Francozi repenčijo in zopet s sabljo rožljajo in zanašajoč se na 1.700.000 vojakov čedalje bolj trdno govorijo o vojski zoper Nemčijo. Pred nekoliko leti bi bil Bismark kar kresnol po Francozih, a sedaj molči; to je pomenljivo! — Ruski car je vrliga Melikova imenoval za ministra notranjih zadev nadejajoč se, da bo tukaj tudi tako srečno delal, kakor je nihiliste pomiril. — Italijanom se slaba godi, 160.000 delavcev in kmetov je se lani izselilo v Ameriko, pa tudi v Afriko, posebno v Tunis. Ali semkaj silijo tudi Francozi in je zaradi stavljenja železnice prišlo do razpora; vendar tokrat so se Italijani in Francozi še mirno pogodili. — V Irlandiji izsesavajo angleški grajščaki neusmiljeno uboge Irce, delavce in najemnike. Narod je razljuten in bati je se krvave ustaje zoper Angleže. Še hujše godi se Angležem v Afganistanu. V nekem sukobu pred Kandaharom jim je palo 8 oficirjev in mnogo vojakov. — Rumuni bližajo se Avstriji in rumunski knez Karol dobil je podeljen 6. peš-regiment. Srbi pa so odbili kupčijsko poganjanje z Avstrijo, ob enem iščejo zveze z Bolgari, Črnogorci in Grki. — Bolgari dobili so iz Rusije 44 kanonov, 18.000 pušek in 6000 revolverjev; Grki upajo do konca septembra zbrati 60.000 vojakov; Črnogorcem pa baje hoče sultan iz dobra predati Dulcin. Bodemo videli!

Za poduk in kratek čas.

Sv. Bolfank v ljutomerskih goricah.

(Spisal Matjaž Flegerič.)

IV. Za kurata Pirkerja je meseca septembra l. 1832 umrla Ana Bračko, bivša gospodinja nekdanjega kurata Andraža Kralja in on dobivši omenjena posestva v svojo last, je leži izhajal nego prejšnji kuratje. Nekaj let potem je dobil tudi v

svojo last mlin z gozdom in 2 njivama. Ta mlin dal je l. 1813 narediti neki Vrabelj, ki je svojo oporoko tako dal napraviti, da po smrti jegove gospodinje vse te reči dobi kurat pri sv. Bolfanku. Sedaj bilo je laglje gospodariti, ker mlin, ki še je takrat imel tri tečaje, je mnogo prinašal; sedaj je to na robe; ker mlin ima samo dva tečaja in še za niju nikoli dovolj vode. Vodransko dolino nekako vidno voda zapušča; za kakih 50 let se tu ne bo več mlelo! Tudi Pirker ni zaostal za svojimi predniki, temveč si je naredil stalen spominek; na njegovo prizadevanje dalo je l. 1840 oskrbnišvo studenec, ki je na tako visokem hribu zelo potreben, narediti; pri delu so pridni farani brezplačno pomagali; veliko so tudi za to svrhu storile Braneška, Ormoška, Muretinska, Velikonedeljska gospodska, katere so imele v tem kraju svoje podložnike itd. Studenec je kakih 30 metrov globok, ima vedno dovolj zdrave vode. Nekoliko let pozneje dala se je l. 1830. narejena šola podreti in na istem mestu nova sezidati, ki še sedaj stoji. L. 1850. dobila je cerkev nov lep križev pot, katerega je 27. oktobra istega leta č. o. Brunon Jesih blagoslovil. Kar si je Ignacij Pirker kot strastni čestitelj glasbe najbolje prizadeval v cerkev spraviti, to so bile orglje. Stare orglje, o katerih se ne vé, kedaj so bile narejene, ker niso imele letnega napisa, bile so vže skoro vse razklopotane in celo male s šestimi regištri, ali piščalke bile so lepoglasne in dobro ubrane. L. 1853 dobili smo tedaj nove z osmimi regištri, ali žali Bog piščalke so vsaj iz početka jako šumele in vse se ni dobro skladalo. Te orglje naredil je orgljar Jožef Salb iz Maribora. Da orglje niso bile v pravem redu je gospoda kurata silno peklo. Ni si dal miru, dokler ni našel drugega mojstra, in ta je bil Ignacij Peter iz Varaždina, ki je orglje popravil in jim dodal še 5 regištrov. Vsakoletno popravljanje in ubiranje teh orgelj je Pirkerja mnogo stalo. Časih je ljudem tožil, da mu orgljar mnogo vina izpije, a ta je poznal dobro slabosti onega in jakost sladkega Ciganjščaka. Orglje so se res več let prenarejale in popravljale, ali sedaj pa tudi smemo ponosno reči, da v tako mali cerkvi, kakoršna je naša, ni daleč okrog enakih orgelj, a ko nebi bilo Pirkerja, morali bi še poslušati stare orglje, katere še so, kakor sedaj g. Mikel, učitelj v pokoji, ki take stvari gotovo pozna, trdi, dobre, ali vendar ni sedanjim ednake bile. L. 1854 bil je en zvon prelit. Tudi za prižnico in altarje se je blagodušni pastir trudil, da bi se eno in drugo ponovilo, vendar okoliščine tega niso dopustile. Iz navedenega vidi se da je Ignacij Pirker za olepšanje božje hiše mnogo požrtvovalnega storil; polnim pravom dale so se tedaj na križ, kateri kaže, kder jegova zemeljska lupina počiva, zapisati besede: „Za božjo slavo vnet pastir — Za svoje ovce ste skrbeli — Zato pa Bog nebeski mir — Vam za zemeljski trud podéli!

Za njim je tukaj služil kot provizor preko

pol leta č. o. Ivan Aleksander Simonič. Dne 30. majnika l. 1871 prišel je pa k nam za kurata sedanji župnik č. g. Ivan Trampuš; rodil se je 22. junija l. 1823. pri sv. Rupertu v Slovenskih goricah, v mešnika bil je posvečen 25. julija 1847. Tudi jega je, kakor nekdaž Andraža Kralja, zanesla osoda v službovanje na skrajno mejo sedanje Lavantinske škofije, v kraj, kder ni slišati v zelenih goricah domače pesni, v kraj, kder žali Bog čistemu slovenskemu duhu nasprotna sapa brije! Ali tudi jemu, kakor tudi jegovemu blagemu predsedniku, posrečilo se je, da je zamogel dati slovo kraju, kder neprijazna sila pritiska, in priti na mesto, kder jemu enaka srca bijejo. Značaja tega dobrodušnega gospoda ne bom opisoval; to naj stori po njegovi smrti spretneje takega dela dostojno pero! Ali zaslug, katere si je v kratkem časi jegovega tukajšnjega službovanja za olepšanje naše cerkve pridobil, ne morem zamolčati!

Marsikateri delavec prišedši prvokrat v ta kraj na delo v sila vročem znoji kopaje gorico ogledal se je na cerkveni stolp hoteč na njem zagledati znamenje, ki bi mu kazalo srečni trenotek, v katerem bi priti imelo kaj mokrega v njegovo vže celo posušeno grlo, ali tega veselega znamenja na cerkvenem stolpu ni zagledal, ker v njem še ni bilo v vsakem zvoniku zelo potrebne reči — ure. Sedanjšega g. župnika prva skrb bila je tedaj, pobrinoti se za dobro uro. Kar je živo želel, izpolnil je kmalu; od l. 1873. oznanjuje ura iz zvonika pridnim delavcem v okolici, kedaj je čas delo pustiti in se pripraviti k molitvi, in simkaj prišlega potnika molče spominja, kako naglo primikuje se ničevost jegovega časnega življenja k dolgi večnosti! Dne 6. februarja 1874 pripetila se je tukaj nesreča; vnelo se je namreč ne daleč od farovža stoječe malo gospodarsko poslopje in je v trenutku do tal pogorelo, in ko bi, kakor je v zimskih časih navadno, sever ostro pihal, bil bi tudi farovž, akoprem je z opeko pokrit, v nevarnosti! Kako se je bil ogenj zatrosil, ni znano. Bržčas, bil je kakšen hudobnež, kakih nikder ne manjka, kateremu je sam peklenščak roko na tako grozno delo navel! V kratkem so pobožni gosp. župniku na veselje, a sebi na čast, dali novo gospodarsko poslopje narediti.

Z dovoljenjem prě. knezoškofa lavantinskega in c. k. namestnije bil je g. J. Trampuš dne 6. januarja l. 1875. tukaj kot župnik vveden. Jemu se tedaj imamo zahvaliti, da imamo faro. Od teh dob je on vedno vso svojo pozornost na to obračal, kako bi mogel dati cerkev polepšati; in res je bil vže za to skrajni čas. Vsi štirje l. 1750 narejeni altarji bili so že čisto oglodani; istega leta narejena prižnica bila je tako slaba, da se je skoro malokateri izmed gg. duhovnikov upal na njo stopiti. G. župnik prizadeval si je na vso moč tej nedostatnosti v okom priti; in res, še istega leta bil je na levi strani v presbiteriji stoječi, sv. Antonu posvečeni altar ponovljen, stara prižnica

odstranjena in z novo nadomeščena. Za to svrho žrtvoval je največ Matjaž Lukman, posestnik v Vodrancih. Leto dni potem bil je ponovljen veliki sv. Bolfanku posvečeni altar in l. 1877 altarja posvečena sv. Janezu krstitelju in sv. Lovrencu mučeniku. Pozlatil je te altarje g. Jurij Čuček, rojen Slovenec, bivajoč v Mariboru. Dne 5. avgusta l. 1877 bila je cerkev od Njih prezvišenosti Jakoba Maksimiljana, škofa lavantinskega posvečena. Da se je cerkev olepšala, temu so pomagali osobito pobožni farani, nekaj se je vzelo iz cerkvene kase, a največ se zavoljo tega imamo zahvaliti g. Ljudevitu Kofleru, posestniku na Kogu in posebno hvaležnost smo dolžni blagi gospej Juliji vdovi Maternovi, katera je imela več let tukaj posestvo, a sedaj biva v beli Ljubljani in nam svoje podporne roke nikoli ni odtegnola, ako smo kaj potrebovali pri cerkvi ali pri šoli. Tako je delal, dela in Bog daj, da bi delal še mnogo let v prid svojih podložnih ovčic naš blagodušni pastir, kateremu še bodo pozni zanamci zavoljo njegove velike požrtvovalnosti gotovo hvaležni!

Smešničar 35. Mati pošljejo svojo hčer v prodajalnico, da bi kupila $\frac{1}{4}$ kilo kave. Pride v prodajalnico. Jo vpraša prodajalec: kaj da bode kupila? Odgovori: „kofeta“. Prodajalec vpraša dalje: kakšnega bi rada, imamo prav fine rija kave. Dekle pa hitro odvrne: naša mati kupujejo le piskere kave!
Sim. Lorgar.

Razne stvari.

(*Svitli cesar*) so vsled raznih nesreč hudo zadelima srenjama: Dežno in Stopno v slov. bistriškem okraji na priprošnje državnega njunega poslanca g. barona Goedela in g. dr. Leonharda darovali 300 fl. Bog plati!

(*Štajerski deželni odbor*) odkazal je 2000 fl. v podporo po toči oškodovanim srenjam.

(*Sodnijski adjunkti prestavljeni so*) gosp. dr. August Nemanič iz Konjic v Maribor za levo pobrezje, g. Anton Putré v Konjice in g. dr. Ludvik Vipauc v Ljutomer.

(*G. Jožef Kodela*) mariborski inženir in stavbar dobil je od ministerstva dovoljeno, da sme tehnične priprave delati za železnico od Poličan do Slatine ali od Grobelnega med Ponkvo in sv. Jurijem nad Šmarije v Slatino in Brežice.

(*Blagor. gosp. Andrej Komelj plem. Sočebčan*) c. k. stotnik izdal je 3. del svojega vojaškega „Službovnika“, ki obsega službovske vojaške zaukaze za pešake in lovece. Vrli narodnjak je nemški izvirnik preložil na slovenski jezik prav izborno. Slava in hvala mu!

(*Porotnice v Celji*) pričnejo 20. septembra ter je zopet precej zločinov za obravnave nabranih.

(*Neimenovan strahopetnik v Marburger-Zeitung*) se nasaja v „Slov. Gosp.“ pa le z nevednostjo zakriva svojo jezo, da smo pojasnili nemško-liberalno gospodarstvo v okrajnem zastopu

mariborskem ter malo dregnoli v socijalnega demokrata g. Wiesthalerja. Sirota ne ume ali si je krivo prestaviti dal izraz „otrobe vezati“ in misli, da je tako „škandal“ v okrajnem zastopu zadušil. Prav smešno je, kako pisatelji „Marburger-Zeitung“ muhe lovijo, da jim ni treba poročati o velikanskem medvedu. O tem „škandalu“ se ne upajo niti besedice črhnoti. Rekli smo, da g. W. otrobe veže „liberalnej gospodi“, katerej gotovo ne pripadamo. Zatoraj ima ovi strahopetnik svoje „svinjske“ dovtype hraniti v lasten svinjak, kamor zbog njegove izomiki edino sodijo.

(Pri č. šolskih sestrah pri sv. Petru) niže Maribora bo v pondeljek 30. avgusta sklep šolskemu letu z javno skušnjo. Povabljeni so vsi šolski prijatelji.

(Razstava za govejo živino) bode 13. septembra t. l. na jahališči v Ljutomeru. Naglasila sprejema g. Zemljič, J. Kukovec in Kryl v Ljutomeru.

(O priliki petdesetletnice svitelega cesarja) so milostljivi knez in škof darovali: za zidanje dekliške šole šolskih sester v Celji vnovič 1500 gl., misijonskim duhovnom pri sv. Jožefa v Celji 100 gl., za po toči poškodovane v domači škofiji 100 gl.

(Za družbo duhovnikov) je vplačal č. g. Ant. Fišer mlj. 5 gl. (ustn. dpl.).

Dražbe. 1. sept. K. Fertinek pri sv. Juriji 561 fl., Jak. Grobelnik pri sv. Kunigundi 1380 fl.; 2. sept. Jan. Šabeder 1400 fl.; 3. sept. T. Strašek v Kačjem dolu 1601 fl., Fr. Vever v Ancu 1861 fl.; 4. sept. Fr. Ružič v Banovcih 2837 fl.

Loterijne številke:

V Trstu 21. avgusta 1880: 74, 21, 71, 7, 44.
V Linci „ „ 28, 2, 57, 8, 22.

Prihodnje srečkanje: 4. septembra 1880.

Tržna cena

preteklega tedna po hektolitrih.

	Pšenica		Rž		Jčemen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	8	20	6	10	4	90	3	20	6	20	5	40	5	90
Ptuj	7	30	5	85	4	10	2	60	6	—	3	70	5	55
Gradec	8	74	6	30	5	20	4	50	5	65	—	—	5	53
Colovec	10	5	7	85	5	40	3	47	5	94	—	—	—	—
Ljubljana . . .	11	12	7	8	4	68	3	87	6	73	4	20	5	90
Varaždin . . .	7	—	5	30	4	50	3	20	6	—	6	—	6	—
Dunaj } 100	11	71	9	18	8	70	7	22	7	55	8	85	—	20
Pešt } Klgr.	10	20	8	49	8	70	7	15	6	95	4	65	5	—

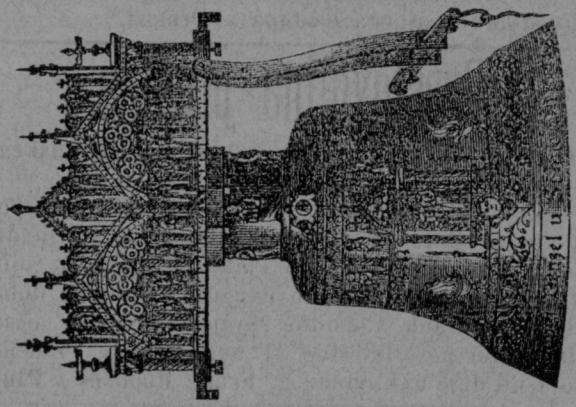
Livarna,
Badgasse Nr. 9,
blizu sl. cerkve.

Številnih priznail
za zlite zvonove
je privedjenih za
ogled.

zvonarna in livarna

g. Janeza Dencel-na in sinov
v Mariboru,

zliva posebno izvrstne zvonove in najcenejše zvonovine v vsakej velikosti s iz nova izumljenimi pregibnimi kronami (ki se naj ne jemljejo za navadne debele, lite tečaje) na vsakojaki glas, katerega koli kdo želi, bodi v popolnih, vbranih akordih ali kot spolnilo že obstoječih starih zvonil z jasnim in čistim glasom pod poroštvom; zvonove, ki se s starim nebi vjemali, vzememo zopet nazaj. Zvonilno spravo priskrbimo iz razne robe, kakoršno pač kdo želi: iz kovanega, iz litega železa ali iz besemerskega jekla in iz hrastovega lesa in sicer po novem načinu z blazinicami na perotih takó, da se zelo lahko zvoni in v zvoniku nič ne tresse.

Ilustrirane obrazce dopošljemo, kdor jih želi, brezplačno po pošti!

Nagrobne

† križe †

prodava po jako znižanej ceni

Danijel Rakuš,

trgovec z železjem

v Celji,

v Graškej ulici.

Križev je mnogo na izbiro. Zriskov ali črtežev pošljemo vsakemu radi brezplačno na dom, ako se za nje oglasi.

Najnovejši kurzi na Dunaji.

Papirna renta 72.92 — Srebrna renta 73.90 — Zlata rente 88.30 — Akcije narodne banke 833 — — Kreditne akcija 287. — 20 Napoleon 9.35 — Ces. kr. cekini 5.54 —

2—3

Službe išče

oženjen mož, ki je zveden vsakega gospodarskega dela ter več let v slavnih kletarstvih kot kletar opravka imel. Več pové uredništvo „Slov. Gosp.“

Mladenič

se vzame takoj v uk v štacuni z raznovrstnim blagom **Jožefa Žager-ja** v Št. Juriji v Slov. goricah.

1—2

Priporočba.

Priporočujem pridnega in dobro izurjenega mladeniča za **organista**. Prevzame, če je treba, tudi rad meznarijo.

D. Radoslav,

na Črošnjevci, P. Wind. Feistritz.

Štipendija razpisana.

1—3

Okrajni zastop Ormožki razpiše od 19. aug. t. l. štipendijo z 100 fl. a. v. za učiteljskega pripravnika.

Prošnje se vlagajo do 12. septembra 1880 na odbor okrajnega zastopa v Ormoži.

Prostovoljna prodaja.

Se priporoča zlasti p. n. gospodom duhovskega stanu.

Na Ptujске gori, kder je slovita božja pot, sta na prodaj dva z opeko krita hrama s pripadajočimi zemljišči vred po jako ugodnih pogojih. Hrama utegneta posebno ugajati gospodom duhovskega stanu. Ponudbe sprejemajo se na mestu omenjenih posestev dne 31. avgusta 1880. Želenih pojasnil daje c. k. notar g. **Franc Rodošek** v Ptuj.

Gospodarji!

zavarujte svoja poslopja zoper požar!

Podpisani si usoja s tem naznanjati, da ima zastop „Slavije“ za Ptuj in okraj. „Slavija“ zavaruje tudi na obroke t. j. brez gotovega plačila.

Vsa pojasnila dajem vedno rad brezplačno. **V Ptuj** 23. avgusta 1880.

Ivan Urbanec,

zastopnik „Slavije“,

(v pisarni g. dr. Gregorič-a.)

Dijaki

srednjih šol ali učiteljskega pripravnišča se sprejmejo pod dobrimi pogoji za prihodnje šolsko leto v stanovanje in hrano:

v Mariboru,

farovške ulice (Pfarrhofgasse) šte. 19, pri tleh.

Prepuščen jim je tudi domači glasovir.

2—3

Veliki živinski sejm

bode 30. avgusta pri sv. Tomažu nad Veliko nedeljo; ravno tako 28. oktobra in 3. decembra. Vljudno se vabijo kupci in prodajalci, da pridejo v obilnem številu na sejm.

3—3

Dve lepi najmovinski hiši

z vrtom vred ste v Mariboru na prodaj po jako ugodnimi pogoji. Več se poizvé v Vetrinjske ulici (Viktringhofgasse) v zalogi šivalnih mašin gosp. **Konrada Prosch-a**, pa tudi v hiši šte. 18, v 1. nadstropji pri dverih šte. 7 v Vetrinjske ulici.

2—3

2—3

Janez Leon

tiskar in založitelj knjig
v Mariboru,

izdal je knjigo v nemškem jeziku:

Die

Stadt Marburg

an der Drau,

kurzgefaste Darstellung der Entwickelung der Stadt, Führer durch dieselbe und die Umgebung.

Knjigi je dodan črtež mesta in fotografna podoba njegova. Velja s podobo vred 60 kr., brez nje 40 kr., za dopošiljatev po pošti doplača se 5 kr.

Izvrstni pergamentni papir za listine 1 pola 3 kr.